



BARNDOM-UTBILDNING-  
SAMHÄLLE

**Examensarbete i fördjupningsämnet  
Barndom och lärande  
15 högskolepoäng, grundnivå**

**Förskolepedagogers perspektiv på flerspråkighet**

*Educators' perspective on multilingualism in preschool*

Evelina Pipić  
Jovana Stevanovska

Förskollärarexamen 210hp  
Datum för slutseminarium: 2024.11.05

Examinator: Hélène Ohlsson  
Handledare: Susanne Waldén

# Förord

Vi vill börja med att tacka de pedagoger som valt att medverka i vår studie som respondenter, utan er hade studien inte varit möjlig! Vi vill även tacka vår fantastiska handledare Susanne Waldén som funnits där för oss genom hela vårt arbete och stöttat oss genom processens gång.

Vi vill också tacka våra familjer, speciellt Evelinas man som funnits där för oss och läst igenom arbetet ett flertal gånger utan protest. Våra familjer har funnits där under examensarbetets gång och visat förståelse samt stöttning under denna period. Detta arbete har inneburit mycket tid både på plats och via zoom. Flerspråkighet är ett ämne som vi båda tycker är spännande och intressant och det har varit roligt att skriva tillsammans.

Vi har letat efter teori, forskning och litteratur tillsammans och skrivit alla delar i arbetet tillsammans. Vi har valt att inte dela upp arbetet eftersom vi ville diskutera varje del under arbetets gång tillsammans.

# Abstrakt

Syftet med denna studie är att undersöka hur förskolepedagoger förhåller sig till flerspråkighet i förskolan och hur de arbetar med flerspråkiga barns språkutveckling. Vi utgick utifrån våra frågeställningar som är: hur pedagoger arbetar med modersmål och flerspråkighet i förskolan, vilka förutsättningar och metoder lyfter pedagogerna som användbara för att främja flerspråkiga barns språkutveckling i förskolan och vilka utmaningar som pedagogerna möter som kan påverka språkutvecklingen hos flerspråkiga barn. Vår studie baseras på fem semistrukturerade intervjuer med pedagoger som arbetar i förskolan. Vi har intervjuat både pedagoger som arbetar i mångkulturella förskolor och förskolor där flerspråkigheten är en minoritet. Detta för att få en jämförelse på hur pedagoger aktivt arbetar med flerspråkighet i förskolan beroende på förutsättningar och kompetenser. För att besvara frågeställningarna har vi använt oss av tidigare forskning och ur teoretisk utgångspunkt. Vi har utgått från Lev Vygotskijs sociokulturella perspektiv som teoretisk utgångspunkt för att analysera vår empiri. De centrala begreppen som vi utgick från i det sociokulturella perspektivet är mediering, den proximala utvecklingszonen och scaffolding.

Resultatet av denna studie visade att pedagogerna arbetar aktivt med varierande metoder, arbetsätt och deras eget förhållningssätt för att främja språkutvecklingen hos flerspråkiga barn. Resultatet visade även att språket har en avgörande faktor för huruvida språkutvecklingen kan ske hos barnen, detta både hos pedagoger och barn. Resultat visar på utmaningar som pedagogerna stöter på under barnens utbildningstid på förskolan. Utmaningarna som nämndes och fokuseras på i studien var pedagogernas kunskaper i det svenska språket samt barnen som inte visar stort intresse för aktiviteterna som görs på förskolan.

Denna studie är yrkesrelevant eftersom vi lever i ett mångkulturellt samhälle som präglas av människor som pratar olika språk och har olika etniska tillhörigheter.

Nyckelord: Flerspråkighet, Språkutveckling, Modersmål

# Innehållsförteckning

<b>1. Inledning</b>	<b>6</b>
<b>2. Syfte och frågeställningar</b>	<b>7</b>
2.1 Begreppsförklaring	7
<b>3. Teoretiskt perspektiv</b>	<b>8</b>
3.1 Det sociokulturella perspektivet	8
3.2 Begreppsdefinition	8
3.2.1 Proximala utvecklingszonen	9
3.2.2 Mediering	9
3.2.3 Scaffolding	9
<b>4. Tidigare forskning</b>	<b>11</b>
4.1 Metoder och arbetssätt med flerspråkighet	11
4.2 Vikten av förutsättningar för undervisning	12
4.3 Utmaningar med flerspråkighet	13
4.4 Modersmålets betydelse för barns språkutveckling	14
<b>5. Metod</b>	<b>16</b>
5.1 Kvalitativ metod	16
5.2 Genomförande	16
5.3 Urval och avgränsningar	17
5.4 Forskningsetiska överväganden	17
<b>6. Resultat och analys</b>	<b>19</b>
6.1 Pedagogernas arbetssätt med flerspråkighet	19
6.2 Pedagogernas förutsättningar för flerspråkiga barns språkutveckling	21
6.3 Utmaningar som kan påverka flerspråkiga barns språkutveckling	23
6.4 Modersmålets påverkan för flerspråkiga barns språkutveckling	24
6.5 Sammanfattning av intervjustudie	26
<b>7. Diskussion</b>	<b>28</b>
7.1 Resultatdiskussion	28

7.2 Metoddiskussion	32
7.3 Förslag på vidare forskning	33
<b>8. Slutsats</b>	<b>34</b>
<b>Referenslista</b>	<b>35</b>
<b>Bilagor</b>	<b>37</b>
Bilaga 1 - Frågeformulär	37
Bilaga 2 - Samtyckesblankett	38

# 1. Inledning

Förskola är en pedagogisk verksamhet avsedd för barn i åldrarna ett till fem år. Förskolan fokuserar på att främja barns lärande och utveckling via pedagogiska aktiviteter och lek. Förskolan ses som en mötesplats som ska ge stöd åt samt utveckla barns förståelse för mångfald (Skolverket, 2019). Idag beräknas var femte barn tala fler än ett språk i Sverige. Ett av förskolans strävansmål är att de barn som har annat modersmål än svenska ska ges möjlighet till att utveckla sina kunskaper inom det svenska språket likväl som sitt modersmål. (Skolinspektionen, 2017, s.8). Ur ett globalt perspektiv är det förekommande att barn kan fler än ett språk. Flerspråkighet ses inte som en egenskap, snarare en kompetens då barn kan vara simultant flerspråkiga. Detta innebär att en del barn är flerspråkiga redan när språken börjar etableras hos barnet, det kan även betyda att barnen är additivt flerspråkiga. Det kan betyda att barn från början har ett förstaspråk och att fler språk tillförs längre fram i livet (Skolverket, 2024). Av skollagen framgår det att förskolans roll är central i avseende kring barns utveckling. Förskolan ska ge barn möjlighet till stimulans och tillfälle till att utvecklas i det utvecklingsstadiet som varje individ befinner sig i (Skollagen 2010:800, 1 kap. 4 §).

Enligt läroplanen för förskolan Lpfö18 (Skolverket, 2018) är lärande och identitetsutveckling två begrepp som är beroende av varandra. Förskolepersonalens roll är att främja barns språkutveckling och identitet. De har i uppdrag att skapa de förutsättningar som krävs för att barnen ska få möjlighet att utveckla förståelse för sin egen och andras kulturer. Förskolepersonalen har en central roll i att bidra till barns språkutveckling i både det svenska språket och i deras modersmål. Det sker genom att stötta och undervisa barnen samt uppmuntra till olika etniska bakgrunder och språk. Enligt Skollagen (2010:800) ansvarar förskollärare främst för att barnen ska utmanas i kommunikation och i samtliga språk. Förskollärarens kompetens och ansvar har en central del i huruvida de kan garantera en likvärdig och högkvalitativ förskola samt en förskola som är anpassad efter alla barns olika behov (Skollagen, 2010:800, 8 kap 2 §).

Anders Skans hävdar i sin licentiatuppsats "En flerspråkig förskolas didaktik i praktiken" (2011 s.12) att tanken med förskolan är att den ska vara en social mötesplats för alla barn oberoende av bakgrund. Antalet flerspråkiga barn ökar ständigt på många förskolor och arbetet med flerspråkighet blir en betydelsefull del av verksamheten vilket blir en utmaning för förskolan.

## 2. Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att undersöka hur pedagoger förhåller sig till flerspråkighet i förskolan och deras arbetssätt med flerspråkiga barn.

1. Hur arbetar pedagogerna med modersmål och flerspråkighet i förskolan?
2. Vilka förutsättningar och metoder lyfter pedagogerna som användbara för att främja flerspråkiga barns språkutveckling i förskolan?
3. Vilka utmaningar möter pedagogerna som kan påverka språkutvecklingen hos flerspråkiga barn?

### 2.1 Begreppsförklaring

#### Flerspråkighet

Flerspråkighet syftar till förmågan att en individ talar mer än ett språk, detta kan ske utifrån den språkkultur individen är uppväxt i eller språk som tas del av längre fram i livet. Flerspråkighet innebär alltså förmågan att behärska flera språk (Kultti 2012, s.42-44).

#### Språkutveckling

Språkutveckling är en form av process där individen lär sig tala och använda ett eller flera språk. Det är en viktig process framför allt för barn i tidigt stadium i livet då det är en del av lärande och utveckling (Svensson 2012, s.29-30).

#### Modersmål

Modersmål är det språk som ett barn lär sig i ett tidigt stadium av livet. Det är det primära språket som talas av barnet och det språk som barnet tenderar att ha starkast koppling till när hen kommunicerar. Barnet lär sig modersmålet vanligtvis via vårdnadshavare eller övriga närstående i hemmet (Kultti 2012, s.42).

### **3. Teoretiskt perspektiv**

Den teori som kommer att användas i studien är Lev Vygotskijs sociokulturella perspektiv. Teorin ansågs vara mest relevant för arbetet eftersom den belyser den sociala interaktionen och undersöker individers tankar och beteende. Det sociokulturella perspektivet undersöker hur kulturella verktyg och samspel påverkar individens lärande och utveckling.

#### **3.1 Det sociokulturella perspektivet**

Det sociokulturella perspektivet undersöker individers känslor, tankar och beteenden. Detta i bland annat den sociala interaktionen. Den ryske psykologen och pedagogen Lev Vygotskij beskrev i sin bok *Tänkande och språk* (2001) lärprocesser i olika stadier i livet och utgår från den intellektuella miljö som barnet växer upp i. Den sociala interaktionen anses vara en viktig del av hur barnets tänkande och språkande utvecklas. I sin studie nämns samspelet med barnets omgivning som central för barnets utveckling av begrepp. Detta genom att barnet lär av både vuxna i sin sociala miljö samt av andra barn när de samspekar med varandra (Vygotskij, 2001 s.175). Med hjälp av ord som är betydelsefulla för barnet kan en kommunikation med en vuxen utvecklas genom den sociala interaktionen. Detta kan möjliggöra barnets förståelse av ett begrepp. Vygotskij ser språket som ett kulturellt verktyg där även symboler är nödvändiga för barnets utveckling av sina tankar. Den sociala interaktionen anses vara nödvändig för att denna utveckling ska kunna ske (Vygotskij 2001, s.191).

Roger Säljö (2010, s.105) hävdar i sin bok *Lärande i praktiken - ett sociokulturellt perspektiv* att människor tar åt oss av vår omgivning, andras sätt att tala, definiera, lösa problem som vi möter i vardagen, vi tar över dessa och börjar använda de till eget bruk. Kulturella föreställningar och redskap förs vidare genom kommunikation mellan människor.

#### **3.2 Begreppsdefinition**

I detta arbete har vi valt att utgå utifrån tre begrepp inom det sociokulturella perspektivet som vi anser är mest aktuella för att besvara vår empiri. I nedstående text presenteras definitioner av dessa begrepp.



### **3.2.1 Proximala utvecklingszonen**

Ur det sociokulturella perspektivet ses lärande som en social aktivitet. Säljö (2010, s.106) beskriver den proximala utvecklingszonen som viktig, det kan vara ett sätt att se var barnet befinner sig i processen för lärande. Främst riktar det sig till de förmågor som inte utvecklats ännu. Begreppet beskriver vad ett barn kan göra på egen hand och vilket nästa steg är för att barnet ska komma vidare i sin utveckling med hjälp av en närstående person, i detta fall en pedagog. Den proximala utvecklingszonen kan förstås som avståndet mellan de kunskaper som barnet har och kan hantera själv till en eventuell utvecklingsnivå där barnet kan behöva hjälp av pedagog eller annat barn i samspel. Lärandet blir då mest funktionellt om barnet utmanas inom sin rimliga förmåga utan stöd av en annan individ (Strandberg 2015, s.71). Lärandet är en social aktivitet och kan ses genom tre olika förmågor. Den första förmågan är att barnen samspekar tillsammans och lära av varandra. Den andra förmågan innebär att barnet närvarar i undervisningen eller i leken samtidigt som den deltar för att ett lärande ska kunna ske. Den tredje förmågan handlar om att bidra till undervisningen eller potentiell lek. Lärandet ger möjlighet till att barnet ska få ta del av nya kunskaper, förmågor och värderingar som sker i bland annat samspel. En ytterligare förmåga att ta hänsyn till som pedagog är den fjärde förmågan, barns egna gissningar för att väcka förståelse för vad som lärs ut samt lärandemiljön (Strandberg 2015, s.72).

### **3.2.2 Mediering**

Roger Säljö (2010, s.81) hävdar i sin bok att mediering är ett centralt begrepp inom det sociokulturella perspektivet som upplyser hur människor lär sig av sin omgivning. Mediering innebär människors tänkande och begreppet används för att beskriva hur människor lär sig genom att använda verktyg och symboler. Vi människor använder oss av olika verktyg, tecken och symboler och andra artefakter och skapar genom detta förståelse för vår omvärld och hur individer agerar i den. Dessa verktyg, symboler, tecken och artefakter använder vi också för att resonera, kommunicera och lösa problem.

### **3.2.3 Scaffolding**

Scaffolding kan ses som ett verktyg för att förstå sambandet mellan lärande och samspel inom det sociokulturella perspektivet. Begreppet kan översättas till byggnadsställning eller stöttning. Det kan

förstås genom att ta ett steg i taget och att pedagogen till en början ger barnet det stöd som anses nödvändigt för att sedan ta ett steg tillbaka. Begreppet används alltså för att tydliggöra det sociala samspelet mellan individer för att nå högre kunskap (Smidt, 2011, s.119-121). Kultti hävdar att scaffolding har med vuxnas sätt att vägleda barnen språkligt, uppmuntra och reflektera med barnen gör att barnen till viss del får ta del av den vuxnas kunskaper. Skribenten belyser förskolans förhållningssätt till kommunikation. Stöttningen i förskolan bör ske genom att frågor ställs mellan pedagog och barn. Detta kan skapa möjligheter till barns deltagande i till exempel undervisning (Kultti 2012, s.30).

## 4. Tidigare forskning

Detta avsnitt grundar sig på tidigare forskning som är relevant för denna studie. Den forskning som kommer att presenteras är både svensk och internationell forskning. De teman som kommer att presenteras är: metoder och arbetssätt med flerspråkighet, vikten av förutsättningar för undervisning med flerspråkighet samt utmaningar med flerspråkighet.

### 4.1 Metoder och arbetssätt med flerspråkighet

Syftet med denna studie är att undersöka pedagogers arbetssätt med flerspråkighet i förskola och vilka metoder som används för att stödja detta. Därav inleds forskningsavsnittet med att presentera pedagogernas roll i främjandet av språkutveckling hos barn som är flerspråkiga.

Ann-Katrin Svensson (2012, s.34) presenterar i sin artikel "med alla barn i fokus - om förskolans roll i flerspråkiga barns språkutveckling" att förskolan har en viktig och central roll i att stödja barnen i deras språkutveckling. Skribenten menar att pedagogernas roll innebär skapande av trygga miljöer och omständigheter har en betydelse för huruvida barn ges möjlighet till utveckling av sin språkförmåga. Svensson förtydligar att den språkliga stimulansen är viktig för barnens språkliga utveckling samt att barnen som inte kan ta eget initiativ kräver stöttning av pedagoger till att utforska språket. En metod som hon förespråkar i sin avhandling är språkstimulerande aktiviteter, det vill säga sånger, berättelser och lekar vilket skapar möjlighet för engagemang hos barnen och uppmuntrar dem till att använda språk.

Anne Kultti (2012 s.39) hävdar i sin avhandling "flerspråkiga barn i förskolan: Villkor för deltagande och lärande" att lärarledda aktiviteter på förskolan såsom samlingar, sångaktiviteter samt lärarledda lekar är ett effektivt sätt för flerspråkiga barns språkutveckling och inkludering. Kultti hävdar också att förskollärares förhållningssätt spelar stor roll när det handlar om barnets språkutveckling eftersom pedagogens språkbruk är en grund till en bra språkutveckling för flerspråkiga barn. Kultti poängterar därför vidare att det är av stor betydelse att pedagoger reflekterar sina val av material vid undervisningar och aktiviteter.

Anders Skans skriver i sin licentiatuppsats "En flerspråkig förskolas didaktik i praktiken" (2011,

s.33) om metoder som används för språkutveckling. En metod som används mest frekvent är TPR-metoden. Detta betyder att barnen inte behöver svara på pedagogens frågor med ord eller meningar utan kan visa genom handling att de förstår. Metoden är användbar för alla åldrar då pedagogen kan anpassa övningarna utifrån barnens ålder och tidigare kunskaper. Skans hävdar vidare att böcker och läsning är en bra och frekvent metod till språkutveckling då barnen får stöd genom bokens bilder och kan på det sättet lättare förstå innehållet. Kommunikationen som sker under läsandets gång har påverkan på barnens andraspråkslärande. Däremot behöver valet av bok vara genomtänkt och en bredare utveckling kan ske om pedagogerna anpassar böckerna efter barnens vardag.

Lena Calderon beskriver i sin avhandling "Komma till tals - Flerspråkiga barn i förskolan" (2006, s.12) det interkulturella arbetssättet som en viktig del. Ett interkulturellt arbetssätt innebär att vara medveten om sin roll utifrån sin egen etniska bakgrund och förstå hur mångkulturellt samhälle kan återspeglas i förskolan. Barnens egna erfarenheter och intressen kan spela en roll i hur flerspråkiga barns språkutveckling påverkas. Detta belyser även förhållningssättet som pedagogerna har till flerspråkiga barn och samverkan mellan pedagog och hem (Calderon 2006, s.42). Det innebär att involvera vårdnadshavarna i barnens språkutveckling genom att prata det språk som barnet hanterar bäst och uppmuntra vårdnadshavare till exempel läsa med sina barn (Calderon, 2006, s.14).

#### **4.2 Vikten av förutsättningar för undervisning**

Svensson (2012 s.30) beskriver språkmiljön som en avgörande faktor för hur mycket barnen tar till sig utifrån den språkstimulans som barnen ges delaktighet till. I artikeln beskrivs förskolemiljön som en viktig komponent. Miljön bör vara inbjudande för barnen då detta har påverkan på huruvida barnen utforskar miljön samt i vilken mån de använder sitt språk för viljan att delta i aktiviteter och samtala med övriga barn och pedagoger. För att barnen ska få möjlighet till stimulans av sin språkutveckling krävs att en pedagog finns närvarande och stöttar barnet vid behov i bland annat lekar. Författaren belyser vikten av tillgänglighet av böcker på båda språken, pedagogen kan då ta del av ordkunskapen som barnet har. Det kan även ge en känsla av att barnet känner sig värdesatt och får en uppfattning av tillhörighet. Genom högläsning kan pedagogen öppna för samtal av boken samt ställa öppna frågor för att främja språkutvecklingen (Svensson, 2012, s.32).

Kultti (2012 s.86) hävdar att förskollärares deltagande och betydelse för barns lekar är en fråga som ofta diskuteras inom förskolepedagogiken. Största utmaningen med att vara lärare är att

anpassa undervisningen till barnens intressen och intentioner samtidigt som man har mål att sträva efter.

Elena Nicoladis och Fred Genesee har skrivit artikeln "Language Development in Preschool Bilingual Children" som handlar om språkutveckling hos tvåspråkiga förskolebarn. Nicoladis och Genesee hävdar i sin artikel att flerspråkiga barns språkutveckling i varje språk kan bero på många olika faktorer som bland annat föräldrarnas socioekonomiska status, om området där barnen växer upp är flerspråkigt samt barnens känsla av identitet (Nicoladis & Genesee, 1997, s.258). Nicoladis och Genesee diskuterar begreppet kodväxling mellan språk och menar att de flesta barn som växer upp som flerspråkiga börjar någon gång kodväxla mellan sina språk. Att kodväxla innebär att använda minst två språk i samma mening eller konversation. Det kan vara att skifta mellan två olika språk i samma mening eller att byta språk beroende på vem man pratar med (Nicoladis & Genesee, 1997 s.259).

Calderon (2006 s.11) skriver om vilken betydelse personalens förhållningssätt har.

Förskolepersonalens förhållningssätt påverkar vilken samverkan de har med både barnen och föräldrarna som talar ett annat språk samt med de som har annan kulturell bakgrund. Skribenten påpekar att ett interkulturellt förhållningssätt är betydelsefullt då pedagogerna kan få insikt i barnens egna erfarenheter och kunskaper som vuxit med dem under barndomen. En annan förutsättning som benämns är positiva attityder gentemot flerspråkighet. Enligt Calderon (2006, s.12) ska det ses som något positivt och inte något som påverkar barnen negativt. Nyfikna och intresserade pedagoger i barnens vardag kan vara centrala för barnens identitetsskapande och för att stärka barnens självbild. Flerspråkig personal kan påverka barnens språkutveckling då det kan möjliggöra för att underlätta samarbetet mellan vårdnadshavare och personal (Calderon 2006, s.14-15).

### **4.3 Utmaningar med flerspråkighet**

I sin artikel beskriver Svensson om utmaningar som kan stötas på i förskolan kring flerspråkighet. Det krävs av förskolepersonalen att de behöver kunna hantera och arbeta med barn från olika kulturella bakgrunder och barn med olika språk. Det kräver en viss förståelse för dessa olikheter och hur man som pedagog kan tillgodose barnets behov utifrån de förutsättningar och kompetenser som barnet har. Enligt vissa studier som författaren använt sig av är det relativt vanligt att tvåspråkiga

barn inte har kommit lika långt i sin språkinläring. Detta i jämförelse med de barn som är enspråkiga och enbart utsätts för ett språk dagligen. Flerspråkiga barn kan ha svårare för utveckling av sitt ordförråd då de inte utsätts för ett och samma språk dagligen utan en variation kring olika språk finns i hemmet. Det är därför viktigt att pedagogerna stöttar barnet i sitt modersmål samtidigt som barnet utvecklar sina kunskaper inom det svenska språket (Svensson, 2012, s.30).

Kultti förespråkar aktiviteter som måltid, sago- och sångstund samt lek är viktigt för barnens utveckling. Det bidrog till skapande av förutsättningar för barnens språkliga utveckling. Författaren ansåg att pedagogernas stöttning var av stor betydelse för att barnens utveckling skulle fortgå (Kultti, 2012, s.42). Pedagogernas förhållningssätt till andraspråk är av stor vikt för att barnen ska kunna ges möjlighet till sin individuella språkliga utveckling. Samspelet mellan förskola och hem har även betydelse. Hur barn använder sitt modersmål hemma kan påverka samspelet i förskolan. Pedagogernas kunskaper kring barnens modersmål samt bakgrunder är därför viktiga (Kultti, 2012, s.46).

Calderon (2006) menar att skapandet av en inkluderande miljö för både barn och vårdnadshavare kan vara en utmaning som behöver arbetas med. Att få med vårdnadshavarnas engagemang i barnens språkutveckling kan vara utmanande om vårdnadshavarna själva har begränsad förståelse av det svenska språket. Språkbarriärer kan ha en påverkan på sociala interaktioner.

Förskolepersonalens kompetens måste därför få tillgång till fortlöpande utbildningar i flerspråkighet om deras kunskaper är begränsade (Calderon, 2006, s.11-12).

#### **4.4 Modersmålets betydelse för barns språkutveckling**

Svensson skriver att flerspråkiga barns modersmål är en tillgång för att lära sig nya språk. Det är därför av stor betydelse att modersmålet utvecklas parallellt med det svenska språket (Svensson, 2012, s.35)

Skans hävdar i sin studie att det är vanligt förekommande att pedagogerna använder sina egna modersmål som stöd till flerspråkiga barns språkutveckling i förskolan. Det är likaså accepterat inom förskolan att pedagogerna lär sig några ord på barnens modersmål och använder dessa för att stötta flerspråkiga barn i deras språkutveckling. Användning av barnens modersmål har blivit vanligare i förskolan (Skans 2011 s. 91). Skans hävdar vidare att kopplingen mellan innehåll och

språkutveckling utnyttjas i studien när både svenska och barnens modersmål används i undervisningen. Skans menar att växling av svenska och barnens modersmål sker hela tiden men det är mest tydligt vid helgruppaktiviteterna då där är alla pedagoger närvarande och därmed täcks de flesta av barnens språk.

## 5. Metod

I detta avsnitt redogörs det för den kvalitativa metoden som använts i studien, detta genom enskilda semistrukturerade intervjuer. Beskrivning av genomförandet i studien, urvalet samt de forskningsetiska principerna som använts redogörs för i detta avsnitt.

### 5.1 Kvalitativ metod

Kvalitativ metod fokuserar främst på människors tankar och erfarenheter. Området som undersöks får då en mer detaljerad och aktuell beskrivning. Forskarens roll behöver vara aktiv och deltagande i intervjun, detta genom att ställa frågor till informanten (Patel och Davidson, 2019, s.98).

Vi använde oss av semistrukturerade intervjuer då vi ansåg att denna struktur passade oss främst i vårt arbete. Brinkmann (2014) beskriver en semistrukturerad intervju som en struktur där informanten lämnas utrymme för att följa upp samtalet samt ger intervjuaren möjlighet till följdfrågor under intervjuens gång. Intervjuaren ges större potential till att vara en deltagare i processen istället för att ha en förutbestämd mall. Semistrukturerad intervju kan också ge intervjuaren en chans till rikta frågorna åt den väg intervjuaren anser vara viktig för sitt projekt (Brinkmann, 2024, s.38)

### 5.2 Genomförande

För att intervjuerna skulle ge relevant data för vår studie och det som studien eftersöker, tog vi hänsyn till vissa aspekter både under och efter genomförandet av intervjuerna. Alla fem intervjuer genomfördes på plats och tog cirka 30 minuter och vi båda var närvarande under samtliga intervjuer. Intervjuerna spelades in med en diktafon och den insamlade data transkriberades ordagrant efter intervjuerna. Att intervjuerna spelades in med en diktafon medförde att både vi och informanterna kunde koncentrera oss på samtalet och att vi inte missade något betydelsefullt som sades under samtalet. Vi förberedde oss med några inledningsfrågor, huvudfrågor och avslutningsfrågor som vi förhöll oss till under intervjuens gång (se bilaga 1). Dessa intervjufrågor var anpassade till vårt syfte och frågeställning samt med vår tidigare forskning och teori. Vi var även öppna till att det kunde förekomma andra frågor under samtalet som vi skulle kunna ha användning av i vår studie.



### **5.3 Urval och avgränsningar**

Urvalsprocessen utgick från subjektivt urval där det fanns en viss kännedom kring om de informanter som blev tillfrågade att vara med i studien. Det subjektiva urvalet gjordes för att få fram den mest betydelsefulla informanten för den begränsande studien, detta genom ett mindre antal informanter som avsiktligt valts ut utifrån de kriterier vi satt för att bli intervjuad. De kriterier som skulle uppfyllas var att ha en examen som barnskötare eller förskollärare. I följande stycken presenteras informanternas ålder, utbildning samt när examen togs.

Pedagog A är en kvinna på 44 år, tog examen som barnskötare år 2000 och påbörjade förskollärarytbildningen år 2022. Intervjun utfördes 2024-09-16.

Pedagog B är en kvinna på 45 år, som tog examen som förskollärare år 2010. Informanten påbörjade sin utbildning till specialpedagog år 2023. Intervjun genomfördes 2024-09-18.

Pedagog C är en kvinna som är 47 år gammal och tog sin examen som förskollärare år 1995. Intervjun genomfördes 2024-09-19.

Pedagog D är en kvinna som är 51 år och tog sin förskollärarytexamen år 2016. Intervjun genomfördes 2024-09-19.

Pedagog E är en kvinna som är 56 år gammal och tog sin förskollärarytexamen år 1989. Intervjun genomfördes 2024-09-19.

### **5.4 Forskningsetiska överväganden**

Det finns fyra forskningsprinciper vi tog hänsyn till vid intervjutillfällena. Dessa är informationskravet, samtyckeskravet, nyttjandekravet och konfidentialitetskravet (Vetenskapsrådet, 2002, s.6). Vi förmedlade till en början vad studiens syfte var och de villkor som gäller för intervjun, informationskravet (Vetenskapsrådet, 2002, s.7). Varje informant fick en samtyckesblankett som vi tillsammans gick igenom innan intervjun påbörjades. Utifrån samtyckeskravet gjorde vi det tydligt för varje enskild informant att de när som helst fick avsluta intervjun och att den var frivillig att genomföra (Vetenskapsrådet, 2002, s.9). I samtyckesblanketten

stod det om konfidentialitet vilket innebär att informantens identitet är anonym och kommer under inga omständigheter avslöjas. De fick även ta del av vilka som får tillgång till intervjun (Vetenskapsrådet, 2002, s.12). Informanterna fick ta del av nyttjandekravet vilket står i blanketten, det vill säga den information som angetts av informanten är enbart för studiens syfte (Vetenskapsrådet, 2002, s.14). Slutligen skrev både vi och informanterna på samtyckesblanketterna och att punkterna godkändes av de.

## 6. Resultat och analys

I detta avsnitt presenteras tre relevanta huvudteman för studien som benämndes mest under intervjuernas gång, detta upptäcktes under transkriberingarna. Varje tema kommer att diskuteras i relation till det teoretiska perspektivet. Avsnittet är uppdelat i huvudrubrikerna, pedagogernas arbetssätt med flerspråkighet, pedagogernas förutsättningar för flerspråkiga barn språkutveckling och användbara metoder för att främja barns flerspråkighet. Informanterna kommer att benämnas som pedagog.

### 6.1 Pedagogernas arbetssätt med flerspråkighet

Samtliga pedagoger säger i intervjuerna att sång, rim och ramsor är en större del av deras arbetssätt med flerspråkighet. De arbetar däremot med metoden på olika sätt, vissa har ett aktivt syfte med den lärarledda aktiviteten medan pedagog A och B utförde en spontan undervisning inom bland annat sång. Pedagog A och B berättar att de använder sång dock i olika mån.

Lite sång men typ matsången använder vi varje dag, under samlingen sjunger vi sånger men inte på det sättet som man hade velat. Dom sångerna till samlingen sjunger vi varje dag och då använder vi inte mycket material. Vissa sånger har vi material till men inte till varje samling. (Pedagog A)

Vi använder mycket sång, rim och ramsor och musik. Det är någonting som jag tycker är väldigt viktigt för språkutvecklingen. Man kan till exempel ta en sång som bä bä vita lamm. Okej men vi sjunger den, men vad händer om vi pratar om den eller om vi klappar den? Om vi tar takten till den, vad händer om vi reder ut vilka ord som betyder vad? (Pedagog B)

Utifrån dessa två citat kan vi se att förhållningssättet gentemot denna arbetsmetod skiljer sig mellan de två pedagogernas arbetssätt. Pedagog A använder aktiviteten mest för rutinens skull medan pedagog B använder metoden i språkutvecklande syfte och kan se en tydlig utveckling i barnens språk utifrån den lärarledda aktiviteten. Utifrån det sociokulturella perspektivet kan sång och ramsor betraktas som ett medierande verktyg, det kan stödja språkutvecklingen och agera som ett lärande. När pedagog och barn sjunger tillsammans blir detta en social interaktion vilket är av betydelse för barnens lärandeprocess vilket även är en del i att agera som ett medierande verktyg då lärande sker i sociala sammanhang (Säljö 2013, s.80)

Alla pedagoger sade i intervjun hur viktigt det är att ha tillgång till böcker och vikten av högläsning för att främja barnens språkutveckling i svenska och modersmål. Vid högläsning får barnen höra språket och pedagogerna kan använda högläsningssituationen till att introducera språk på barns modersmål. Resultatet visar att alla pedagoger anser att högläsning är en tydlig och bra metod för att främja språkutvecklingen hos barn då de även kan använda sig av bildspråk.

Takk - tecken är ju det som är mest främjande och sen arbetar vi mycket med böcker, alltså babblarna, alla får åka med böcker som barnen kan relatera till och sen otroligt mycket kroppsspråk för oss, förändra vår röst det lärde vi oss nu när vi gick den här kursen, för att förstärka alltså tredimensionellt. Läser jag en saga så är det både saga och tredimensionellt material och det är takk - tecken också. (Pedagog E)

Samtliga pedagoger säger att de använder sig av konkret material vid högläsning för att förtydliga innehållet i boken och för att barn lär olika. Utifrån intervjuerna kunde vi dra slutsatsen att konkret material är viktigt för att barnen ska kunna begripa nya ord med material och på så sätt utveckla sitt språk samt ordförråd. Vissa av pedagogerna nämnde att frågor under läsningens gång kan verka främjande. För att uppnå den proximala utvecklingszonen sker barns lärande i samspel med närstående och ett deltagande sker genom frågor till barnet eller av barnet till pedagog. Högläsning är ett effektivt sätt att stödja lärandet hos barn. Detta är inom ramen för vad som anses centralt inom begreppet den proximala utvecklingszonen. Genom högläsning får barnen höra språk och begrepp som kan ligga utanför deras förmåga, detta blir en utmaning för barnen vilket gör att de får möjlighet att utvecklas. Den interaktiva aspekten som nämns av pedagogerna att material och frågor gör barnen delaktiga i högläsningen och vägleder dem i deras utveckling av förståelse för bland annat ord och innehåll (Kultti 2012, s.30)

Två pedagoger nämner begreppet kodväxling som de menar är vanligt för flerspråkiga barn i förskoleåldern. Pedagogerna menar att barn som är flerspråkiga kodväxlar ofta eftersom de inte kan uppfatta att det är två olika språk de pratar. Båda pedagoger säger att när barn kodväxlar är det viktigt att benämna orden på svenska för att barnet ska få begreppet på svenska också.

Det som är häftigt med barn är när de lär sig koda. Alltså om du har två språk, barn som kan svenska och danska (exempelvis) och så kan man switcha utifrån vilken förälder det är som kommer in, för det gör de ju. De pratar svenska med pappan till exempel och danska med mamman, men sen rätt

vad det är så kan de säga en mening och så blir det mixat, det gör barn utan att de vet de bara gör det, för du kan oftast inte fråga ett barn under fem år vad äpple heter på danska för då kan inte barnet svara på det. Det där är inget sammanhang i det utan när jag pratar med mamma så säger jag “æble” men när jag pratar med pappa är det “äpple”. (Pedagog E)

Och sedan är det ju så att just det här med att barnkodväxlar, vi har ju ett barn från ett land där han pratar perfekt på sitt modersmål. Vi förstår också det här modersmålet, men vi har ju velat liksom att han ska få det här begreppet på svenska. Så när han säger någonting så säger vi ju det på svenska just för att hela tiden benämna det han säger, kanske lite tjugigt, men det har gett sådan effekt så att man ska inte tycka att man är tjugigt utan man ska bara benämna. (Pedagog D)

Detta tycker pedagog D och E är effektivt för att utveckla flerspråkiga barns ordförråd i det svenska språket. Utifrån begreppet proximala utvecklingszonen kan vi tolka kodväxling som ett sätt att underlätta både lärande och förståelse i situationer där barn inte behärskar det svenska språket som används i undervisningen. Genom att växla till modersmålet kan de ta till sig nya begrepp med stöd från pedagogerna. Ser vi det utifrån begreppet mediering, språket enligt Vygotskij är inte enbart ett kommunikationsmedel, det kan ses som ett verktyg för tänkande och kodväxling kan då spegla individens egna tankeprocesser. Däremot kan begreppet scaffolding även förknippas med kodväxling. Begreppet innebär att ge stöd åt barnet för att hjälpa individen att behärska nya begrepp. Om pedagogen tillsammans med barnet nyttjar scaffolding genom att kodväxla tillsammans kan språket anpassas till barnets egna nivå. Pedagogen kan erbjuda stöd i form av uppslagsböcker för att begripa ord som barnet nämner på sitt eget språk eller översätta ord till svenska för att förtydliga och förhålla sig gentemot den proximala utvecklingszonen (Kultti 2012, s.30)

## **6.2 Pedagogernas förutsättningar för flerspråkiga barns språkutveckling**

Alla pedagoger ansåg att lärandemiljön är nödvändig för att skapa språklig stimulans, däremot ansåg vissa av pedagogerna att miljöerna hade kunnat vara mer utvecklande och anpassade efter barnens behov.

Ja och sen är det ju även alltså miljön. Den är ju föränderlig. Man kan ju inte ha det på ett visst sätt hela tiden utan man tar bort lägger till och provar att lägga till ja så att anpassa material och miljö hela tiden efter barnen. Hela barnens vistelse på förskolan under dagen är utbildningstid. (Pedagog B)

Nja, där ska jag nog säga att där kunde vi kanske bli lite bättre för där har vi ju mycket bilder men delvis text. Men det är mest på svenska texten står nu skulle jag vilja säga för att, det är ju det vi pedagoger pratar då. Men annars så har vi ju som sagt böcker i alla våra miljöer för att främja både bilder och text och så skulle jag vilja säga så att språket är levande. Det är alla våra miljöer. Vi har ju bildstöd i alla miljöer. (Pedagog D)

Det sociokulturella perspektivet utgår även utifrån lärandemiljön. Det innebär att interaktionen mellan pedagog och barn kan bidra till skapandet av en stimulerande miljö för barnet. Genom att skapa en miljö som är stimulerande för barnet kan detta vara en avgörande faktor för barns utveckling av nya förmågor. Kommunikation och interaktion är centrala i lärandemiljön då lärandeprocessen inte enbart sker under barnets egna process utan kan ske i sociala sammanhang. Barn lär av varandra vilket innebär att barn som har en djupare förståelse eller kompetens inom ett ämne eller dylikt kan agera som en hjälpare i ett annat barns proximala utvecklingszon. Det vill säga att nya utmaningar som ligger utanför barnets kompetenser och förmågor kan utvecklas till nya kunskaper genom stöd av samtliga pedagoger och andra barns lärande (Strandberg 2015, s.72)

Det en av pedagogerna tog upp att en viktig förutsättning för barnens språkutveckling var närvarande pedagoger och vikten av förskolepersonalens förhållningssätt gentemot flerspråkighet samt vilka kunskaper pedagogerna besitter. Personalens kompetens är viktig för att kunna stödja barnens språkutveckling och utveckla fungerande strategier som främjar både det svenska språket och modersmålet.

För mig är det egentligen inte metoder eller material som är det viktigaste utan det är det pedagogiska förhållningssättet till språkutveckling, en pedagogisk medvetenhet till hur vi lär ut språk och en medvetenhet om hur vi hanterar vårt språk gentemot samspelet med barnet så alltså det var mina tankar som kom ut där (Pedagog B)

Pedagogernas förhållningssätt gentemot vårdnadshavarna och hur de samverkar med varandra är också en central del för att underlätta inläringen av begrepp hos barnen. Regelbundna samtal mellan pedagog och vårdnadshavare kan vara ett sätt att ta reda på barnens framsteg i deras språkutveckling genom bland annat förstå hur barnet talar hemma och vilket språk de använder i hemmet och i förskolan. Tillsammans kan pedagog och vårdnadshavare göra en plan för hur de båda kan finnas till hands för att främja språkutvecklingen och sätta upp gemensamma mål.

Redan när de börjar så fort som möjligt för att få delaktighet att känna att de helt enkelt lika mycket värda som alla andra så att jag tror det är supermycket och att man tar tillvara vad barnen har i sin ryggsäck hemifrån att erfarenheter hemifrån att det är vi behöver ta del av det mycket mer av vårdnadshavare än vad vi kanske gör. Det kan vara bra att använda föräldrarna när vi själva inte förstår ord och att dom vill hjälpa till och översätta ord som barnet säger till oss eller lära oss vissa ord på deras språk. (Pedagog D)

Majoriteten av pedagogerna hade någon form av bibliotek eller tillgänglighet av böcker som vårdnadshavare kunde låna hem. En pedagog berättar att de har ett kapprumsbibliotek där det finns möjlighet för både barn och vårdnadshavare att titta i böckerna som är framme eller låna hem för att läsa. Pedagogen berättar också att vårdnadshavarna nu har tillgång till polyglutt vilket är en bilderboktjänst där de fått ta del av förskolans inloggning.

Idag har de inloggning till polyglutt. De har en föräldraccess, så alla våra föräldrar har inloggning. De kan inte komma åt alla böckerna som vi, men de kan komma åt ett visst antal böcker och säger att vi kommer ha ett 6000 böcker så kommer de åt 3000 böcker och då kan de ta det på sitt modersmål.

Ja och sen har vi skaffat kapprumsbibliotek. (Pedagog E)

Genom att uppmuntra till bland annat kapprumsbibliotek och tillgängligheten av att låna hem böcker från förskolan kan detta vara en faktor till att utveckla barnets språkutveckling. Majoriteten av pedagogerna uttrycker högläsning som en bra metod för stärka barnets språkliga grund i det svenska språket eller i modersmålet om böcker finns tillgängliga på modersmålet i fråga.

### **6.3 Utmaningar som kan påverka flerspråkiga barns språkutveckling**

När frågan kring utmaningar ställdes framställs språket som en av de största utmaningarna. Hälften av pedagogerna ansåg att det blir en utmaning med personal som inte har de grundläggande kunskaperna i det svenska språket eftersom detta försvårar språkutvecklingen hos flerspråkiga barn. Detta då barnen inte får tillgång till interaktioner i det svenska språket vilket behövs om barnet ska få möjlighet till större ordförråd. Vi fick enade svar om att en utmaning är kommunikationen med flerspråkiga barn eftersom det är svårt att avgöra var i sin språkutveckling barnen befinner sig när de bara är tysta. Utifrån det sociokulturella perspektivet menar Vygotskij att språket är viktigt för att en social interaktion ska kunna ske. Om pedagogerna inte har mediterande kunskaper i det svenska språket kan detta bli en negativ konsekvens för barnen. Det kan enligt Vygotskij både påverka relationen mellan barn och pedagog negativt samt ha en påverkan på det sociala lärandet hos

barnen. Enligt Vygotskij är lärandet situerat i bland annat sociala sammanhang. Om pedagogerna erhåller bristande kunskaper i språket kan de inte anpassa sig efter barnets lärande och kompetenser utifrån en kulturell kontext (Vygotskij 2001, s.171).

Det börjar hos oss pedagoger med språket. Man har sett länge att språket inte håller i skolan och vi vet ju, all forskning säger att de åren på förskolan och språkutvecklingen där kan vara avgörande för hur skolan kommer gå sen och språket börjar hos oss pedagoger. (Pedagog B)

Det som jag tycker är svårt är barnen som är helt tysta, du vet inte om dom tar nånting av det vi gör. Vi har barn som är helt tysta och man vet inte vad dom kan när de är tysta även i leken. Ibland använder dom engelska ord och där vet man inte hur man ska gå vidare i undervisningen, ska man stanna kvar eller gå vidare? Ska man gå vidare för dom barnen som förstår eller stanna kvar. Det tycker jag är en stor utmaning när det gäller språket. (Pedagog A)

Om vi kopplar detta till begreppet scaffolding inom den sociokulturella perspektivet så kan pedagogen inte finnas till hands vid första steget där stöd av närstående krävs för att själv följa barnet med de kunskaperna i svenska som krävs och då. Vygotskij betonar att det kan påverka pedagogernas förmåga till stimulans av barnens språkutveckling. Scaffolding ligger till grund i att pedagogen är erfaren och därmed vägleder samt stödjer den mindre erfarna vilket i detta fall är barnet. Begreppet innebär att pedagogen bör finnas till hands och stödja barnet i att nå nästa steg i sin språkutveckling. Detta kan inte ske om inte pedagogen har goda kunskaper i det språk som brukas på förskolan. Pedagogerna behöver anpassa sitt språk utifrån barnen och kunna förklara för barnet på ett meningsfullt sätt för att de ska kunna ta del av begrepp samt förklaringar (Strandberg 2015, ss.71-72).

#### **6.4 Modersmålets påverkan för flerspråkiga barns språkutveckling**

Under intervjuernas gång framkom det varierande åsikter kring huruvida barn bör kunna det svenska språket när de skolas in i förskolan. Samtliga pedagoger uttryckte att svårigheter kan uppstå när barnet inte har någon förståelse för det svenska språket alls och verkade osäkra på huruvida det gynnar barnen att lära sig modersmålet först. Däremot tolkade majoriteten av pedagogerna flerspråkighet som något positivt. De såg flerspråkighet som en god förmåga och berikande för barnen att ha erfarenhet av annat språk samt bakgrund. Pedagogerna uttryckte hur viktigt det är att se alla språk och kulturer som viktiga och att lyfta detta med barnen. Det som dock blev en



osäkerhet var bland annat hur pedagogerna skulle förhålla sig till läroplanen. En pedagog ansåg att det var svårt att främja kunskaper i modersmålet och ytterligare två pedagoger ansåg att det svenska språket bör prioriteras.

Jag använder mig av polyglott. Jag läser på svenska och sedan får barnet höra boken på sitt modersmål så pekar vi på konkret material eller bilder. Jag tycker att det är viktigt att barnen får begreppen både på svenska och hemspråket för att kunna återberätta hemma på hemspråket vad vi har gjort på förskolan. Om barnen inte får begreppen på båda språken blir de halvspråkiga. (Pedagog C)

C)

Just det med att jag har varit på föreläsningar där specialpedagoger tar upp att det är jättebra att lära sig det språket man har hemma. Men när vi pratar om det svenska språket säger dom att om man kan ett annat språk så har man lättare för att lära sig samma ord på svenska men jag vet inte. Detta ser man inte i verkligheten, detta hjälper inte när man är i förskolan. Nu räknas förskolan som en skolform där man gärna vill lära barn saker och kan inte barnet svenska i förskolan, hur ska man lära dom? (Pedagog A)

Citatet visar att pedagogen ser det som ett dilemma att barn inte har baskunskaper i det svenska språket. Det kan bli en motgång enligt pedagogen då de har tysta barn i barngruppen som inte pratar. Pedagogen ser detta som ett dilemma då det blir svårt att särskilja om barnet enbart har bristande kunskaper i svenska eller om det är annat som påverkar att barnet inte pratar. Den sociokulturella perspektivet utgår från att barn kontinuerligt kan utveckla sitt tänkande och språkande, detta genom interaktion med andra i samma miljö. Detta kan till exempel ske i samspel med andra barn i lek och ha en positiv inverkan på den kognitiva utvecklingen. Pedagogerna kan erbjuda sitt stöd genom att använda scaffolding. Genom denna metod kan de erbjuda vägledning i barnens språkutveckling genom att interagera med barnen, ställa frågor och uppmuntra till att tala eller möjliggöra en interaktion (Kultti 2012, s.30)

Så modersmålet får helt och hållet hållas av vårdnadshavarna, men vi har en dialog och försöker liksom kanske hej och hejdå lite enkla ord som vi kanske har hört barnet säga och så frågar man liksom betyder detta något på danska? (Pedagog E)

Pedagog E menar däremot att ansvaret av inlärnin g för modersmål är vårdnadshavarnas ansvar. Pedagog E menar att de redan vid förskolestart talar med vårdnadshavarna om modersmålet och

vad de anser att förskolan kan göra för att underlätta för barnet. Pedagogerna uttryckte att vissa vårdnadshavare inte alls är intresserade av att modersmålet ska tas upp på förskolan. Detta medan andra kan tycka att det är helt okej att förskolepersonalen hänger upp till exempel det landets flagga barnet har eller läser böcker på barnets modersmål.

## 6.5 Sammanfattning av intervjustudie

Samtliga informanter var enade om att samtliga metoder var av stor betydelse för språkutveckling hos flerspråkiga barn. De metoder som sades i intervjuerna var sång, rim, högläsning och takktecken. Två pedagoger var enade om att kodväxling kunde påverka barns språkutveckling då de kan använda metoden i syfte att utveckla ordförrådet. Det innebär att de benämner ord på både svenska och modersmålet. Informanterna menade att det är viktigt att varje barn blir inkluderat och bemöts efter deras olikheter under deras utbildningstid. En viktig aspekt som framkom under bearbetning av intervjuerna var att det fanns skillnader mellan en förskola där de flesta pedagoger och barn är flerspråkiga och mellan en förskola som är mindre eller inte alls flerspråkig. Pedagog A och B menade att det kan ses som ett hinder eller försvåra arbetet av barns språkutveckling när de inte har baskunskaper i svenska. Däremot ansåg pedagog C och D att det inte alls behöver ses som ett "hinder", istället kan det gynna barngruppen att ta del av olika språk och etniska bakgrunder. Pedagog E såg inget behov av att arbeta djupgående med modersmålet hos det barn som talar annat språk hemma då intresset inte fanns på samma sätt hos vårdnadshavarna.

Alla informanter hade gemensamt att lärandemiljön var viktig för den språkliga stimulansen.

Däremot verkade inte samtliga pedagoger nöjda med den miljö som utformats på hemvisterna även om de såg detta som en viktig förutsättning för flerspråkiga barns språkutveckling.

Pedagog B, C och D sade under intervjuerna att även förhållningssättet är viktigt gentemot barn och vårdnadshavare. De syftade till att en god samverkan mellan förskola och hem kan ha en betydande faktor för språkutvecklingen då båda parter kan vara delaktiga och hjälpas åt med till exempel högläsning. Samtliga pedagoger hade böcker som kunde lånas hem på både svenska och barns modersmål.

Den sociokulturella perspektivet är motiverad av olika anledningar. Perspektivet betonar vikten av den sociala interaktionen, flerspråkiga barn tenderar att utveckla sina språkliga kunskaper i samspel med andra barn och pedagoger. Utöver leken kan det även ske i samband med lärande vilket är

centralt för den sociokulturella perspektivet, barns etniska bakgrund är relevant för att skapa en inkluderande lärmiljö vilket främst pedagog D betonar i sin intervju. Den sociokulturella perspektivet är relevant då språk fungerar som ett verktyg för barns lärande och språkliga utveckling. Pedagog C ansåg att anpassning av både miljö och material för barnets modersmål, i detta fall böcker kan förstärka barnets självbild, uttrycker pedagog B och C under intervjuerna.

## 7. Diskussion

I denna studie undersöktes hur pedagoger arbetar med flerspråkighet i förskolan samt vilka metoder som pedagoger använder för att främja flerspråkiga barns språkutveckling. Studien ämnar även att undersöka vilka förutsättningar pedagogerna har idag i förskolan för att arbeta med språkutveckling och modersmålets påverkan på barnens språkutveckling. Diskussionen kommer att utgå ifrån våra frågeställningar som är, hur arbetar pedagogerna med modersmål och flerspråkighet i förskolan? Vilka förutsättningar och metoder lyfter pedagogerna som användbara för att främja flerspråkiga barns språkutveckling i förskolan? Vilka utmaningar möter pedagogerna som kan påverka språkutvecklingen hos flerspråkiga barn?

### 7.1 Resultatdiskussion

Resultatet av denna studie visar att pedagoger använder flera olika metoder och arbetssätt för att främja språkutvecklingen hos flerspråkiga barn. Samtliga pedagoger har diskuterat sång, rim och ramsor som en metod för språkutveckling. Calderon benämner att språkstimulerande aktiviteter såsom rim, sånger, ramsor och musik kan göra att barnen tar till sig nya begrepp lättare. Sång och musik kan underlätta att barnen kommer ihåg nya ord samtidigt som det kan förstärka minnet (Calderon, 2006, s.50). Det vi kunde se utifrån intervjuerna var att många pedagoger ansåg att både sång och musik var centralt för barnens lärande, detta kan vi koppla till Calderon och Kultti. Pedagogerna syftade till att berättelser om barnens kan göra att nya begrepp utvecklas. Likt Calderon hävdar Kultti i sin studie att sångaktiviteter är gemensamma förskoleaktiviteter och tillåter närvarande aktörer att delta på flera olika sätt, exempelvis genom språk (sångtexten), melodi, rytm och fysiska handlingar exempelvis dans eller klapp med händerna. Kultti (2012 s.153) skriver vidare som slutsats att sångaktiviteter har visat sig effektiva gällande barnets språkutveckling då barnen ges möjligheter att genom olika kommunikativa resurser vara med och delta vid aktiviteten. Samtliga pedagoger menade att sång och ramsor kunde vara ett bra hjälpmedel för barnen då de får en annan förståelse för ord och ge möjlighet till utveckling av ordförrådet.

Skans hävdar likväl som Kultti och Calderon att aktiviteter på förskolan som exempelvis musik och sång ger en meningsfull stund där barnen tränar begrepp, språkmelodi samt uttal. Detta kan ses som en språkutvecklande aktivitet att använda musik som redskap för att främja lärande av språk vilket

samtliga pedagoger hänvisade till i intervjuerna. Vi kunde se att detta var tydliga metoder som uppfattades vara hjälpsamma för barnets språkutveckling utifrån de svar som pedagogerna gav i intervjuerna.

Studiens resultat visar att pedagogernas förhållningssätt har en central del i språkutvecklingen. Förhållningssättet gentemot barnen, vårdnadshavarna, miljön och undervisning kan vara avgörande för barnets språkutveckling i förskolan. Pedagogerna menade att deras förhållningssätt blir reflekterande kring hur de ser på flerspråkighet och arbetar med detta. Ett exempel från intervjuerna är när pedagog B berättade att pedagogernas förhållningssätt är en mycket större del i barnens språkutveckling än vad hjälpmedel och metoder är. Det handlar om hur pedagogen väljer att arbeta med språkutvecklingen. Detta kan vi koppla till Kultti som hävdar att pedagogers språkbruk och förhållningssätt är en grund till språkutveckling särskilt hos flerspråkiga barn (Kultti, 2012 s.39). I Svenssons studie kunde vi se att pedagogernas roll är en del av skapandet av en trygg miljö på förskolan och har i arbetslagets uppdrag att skapa omständigheter som har betydelse för huruvida den språkliga stimulansen är tillräcklig för att främja flerspråkiga barns språkutveckling (Svensson, 2012, s.34). Även Kultti och Calderon påstår att förhållningssättet är en bidragande faktor till språkutvecklingen. Kultti menar att pedagogernas språkbruk och förhållningssätt är en viktig grund i utvecklingen av språket. Därav är det betydelsefullt att pedagogerna reflekterar över sina val av innehåll i undervisningen och reflekterar över sitt arbete för att sträva efter nya förmågor hos barnen (Kultti, 2012, s.46). Calderon belyser det interkulturella förhållningssättet, samverkan mellan förskola och hem är av stor betydelse för främjandet av språket i förskolan. Vidare fortsätter författaren och nämner vårdnadshavarna som en stor del i arbetet. Med deras hjälp och involveringen i verksamheten kan de uppmuntra sina barn till att titta i böcker och läsa tillsammans hemma på det språk barnet behärskar (Calderon, 2006, s.14).

Resultatet av denna studie visar även att samtliga pedagoger tycker att högläsning är en viktig del av barnens språkutveckling. Samtliga pedagoger håller med om att högläsning är en tydlig och bra metod för språkutveckling hos barnen. När man använder sig av gester, rösten, konkret material samt tack-tecken vid högläsning blir innehållet i boken tydligare och barnen får nya begrepp. Svensson hävdar i sin studie att bokläsning är ett naturligt inslag i förskolan och ett sätt att öka barns ordförråd men som inte är självklarhet. Pedagogernas förhållningssätt och sätt att samspela vid högläsning är betydelsefull om hur barnen kommer uppfatta högläsningstunden. Om innehållet är obegripligt och barnen sitter tysta och inte får samtala om bilderna kommer barnen att bli

ointresserade och inte lyssna. De tysta barnen framkom i intervjun som en utmaning då pedagogerna var osäkra på om de förstår svenska eller om det fanns andra anledningar till varför de inte uttryckte sig. Väcker man barnens intresse och samtalar med barnen om boken kan deras ordförråd öka vilket samtliga pedagoger säger i intervjuerna. Barn som har ett mindre ordförråd i svenska har oftast ett stort behov av att samtala om texten och bilderna i boken för att få en djupare förståelse om den lästa texten (Svensson 2012 ss.33-34). Därför kan vi koppla detta till bland annat Svenssons studie.

Det som framkom i studien var att kodväxling används av vissa barn. Växla genom språk kan vara en naturlig strategi för flerspråkiga barn, vilket två av pedagogerna sade i intervjuerna. Vi uppfattade det som en flitig metod för att utveckla ordförrådet utifrån de svar som framkom i intervjuerna. Kodväxlingen kan innebära att både ord och fraser byts ut mot samma ord fast på modersmålet. De barn som kodväxlar verkar enligt studien vara barnen som har goda grammatiska kunskaper i båda språken. Likt pedagogernas och vår egen uppfattning av studien menar Nicoladis och Genesee att kodväxling förekommer hos barn som är flerspråkiga och att barnen tenderar att byta språk beroende på vem de har en social interaktion med (Nicoladis & Genesee 1997, s.259). Utifrån studien kunde detta framställas då informanterna menade att de barn som flitigt kunde tala sitt modersmål hemma hade en tendens att använda vissa ord på sitt modersmål i förskolan. Ett barn som enbart pratar svenska i förskolan kan kodväxla med både vårdnadshavare och pedagog när vårdnadshavare är i förskolemiljön. Även Kultti (2012 s.54) diskuterar kodväxling och hävdar att kodväxling betraktas som en resurs att utnyttja den språkliga potentialen och kan kopplas till utvecklad språklig kompetens. Här kan vi konstatera att båda forskarna verkar enade om att kodväxling är en god och användbar metod i förskolan.

Vi kan konstatera att de flesta pedagoger har liknande svar gällande hur de arbetar med modersmål i förskolan. Några av pedagogerna har sagt i intervjun att de tycker att det är viktigt att få samma ord både på modersmålet och på svenska för sin språkutveckling. Vi kan koppla detta med det som Skans hävdar i sin studie att barn behöver lyssna på båda språken för att utveckla sitt ordförråd både i svenska och i modersmålet. Skans studie visade att denna möjlighet ökar för barnen vars modersmål överensstämmer med någon av pedagogernas modersmål men däremot är möjligheten begränsad för de barn som inte har ett modersmål som överensstämmer med någon av pedagogernas (Skans, 2011 s.91). Två av pedagogerna har nämnt i intervjuerna att det är viktigt att lära sig språket man har hemma också för att kunna återberätta i hemmet vad vi har gjort på förskolan men också

för att lättare få begreppen på svenska. Detta kan vi även koppla med Calderon som har skrivit att modersmålet är en tillgång till att lära sig nya språk och därför är det viktigt att man lär sig modersmålet samtidigt som det svenska språket (Calderon, 2006 s.14). Vi kan se ett samband i pedagogernas svar om att många använder varierande sätt till att implementera barnets modersmål i förskolemiljön. Flera av pedagogerna använde polyglutt och böcker både på svenska och modersmålet, andra använde ord på båda språken, bilder och väggdokumentation. Pedagogerna använder varierande hjälpmedel och detta är positivt eftersom barnen behöver komma i kontakt med språket på flera olika sätt för att utveckla sitt ordförråd vilket Kultti bekräftar i sin studie (Kultti, 2012 s.46)

Vi kan konstatera att en utmaning som de flesta av pedagogerna har nämnt i intervjuerna är när personalens svenska brister eftersom det försvårar barnets utveckling i svenska. Två av pedagogerna menar att detta blir en utmaning eftersom det börjar hos pedagoger med språket. Svensson menar i sin studie att det krävs av förskolepersonalen att de behöver kunna hantera och arbeta med barn från olika etniska bakgrunder och barn med olika språk. Det kräver en viss förståelse för dessa olikheter och hur man som pedagog kan tillgodose barnets behov utifrån de förutsättningar och kompetenser som barnet har.

En annan utmaning som de flesta pedagogerna har pratat om i intervjuerna är när barn som inte har det svenska språket är tysta för att då är det svårt att följa upp deras utveckling. De sade i intervjuerna att det var svårt att tyda och förstå varför det tysta barnen inte ville uttrycka sig. En del av pedagogerna trodde att det kunde bero på att barnen inte förstod det svenska språket medan återstående pedagoger uppfattade barnen som blyga, tystlåtna eller att något annat låg bakom tystnaden. Detta kan vi se och uppfatta utifrån Skans studie att det kan handla om att pedagogerna inte talar samma språk som barnet vars modersmål inte är svenska. Däremot uppfattar vi i Skans studie att det kunde underlätta för barnen och göra dem självsäkra om det fanns en närvarande pedagog som talar samma språk. Detta då barnet kan kommunicera med pedagogen och möjligtvis känna en trygghet (Skans 2011, 91).

Resultatet av denna studie visar att samtliga pedagoger erbjuder kapprumsbibliotek där föräldrarna kan låna böcker både på svenska och andra språk för att läsa med sina barn. Pedagog D berättade i intervjun att det kan vara bra att använda föräldrarna för vissa ord på modersmålet, att översätta ord så att pedagoger kan lära sig orden på barnens modersmål och använda de i vissa sammanhang.

Samverkan mellan förskola och hem anser vi är viktig och i förhållande till Calderons studie är föräldrasamverkan i förskolan betydelsefull för barnens språkutveckling. Däremot visar det sig i våra intervjuer att ingen av våra pedagoger samarbetar med hemmen tillräckligt när det gäller just barnens språkutveckling. Pedagoger uttrycker att det finns bristande initiativtagande från vårdnadshavarna då de exempelvis utifrån citaten i intervjuerna inte lånar hem böcker från kapprumsbibliotek eller övriga idéer pedagogerna tagit upp. Utifrån Calderons studie bör pedagogerna uppmuntra vårdnadshavare att läsa med sina barn (Calderon, 2006 s. 42). Dock blir detta bristande och en utmaning när vårdnadshavare inte tar initiativ till detta och samarbetar med pedagogerna för att främja barnens språkutveckling.

De flesta pedagogerna tycker att lärandemiljön är betydelsefull för att stimulera barnens språkutveckling. En av pedagogerna berättade att miljön alltid är föränderlig och att den bör anpassas efter barnen och deras lärande samt utveckling. Med detta syftade pedagogen att material också bör anpassas efter barnen. Vi tolkar det som att miljön är viktig för både den sociala interaktionen mellan pedagog och barn samt det samspel mellan barn och barn utifrån pedagogens resonemang. En av pedagogerna provade att ha böcker i varje miljö som är anpassade efter den miljö som barnen befinner sig i. Ett exempel från analysen är att kokböcker fanns i köket för att främja och utveckla ordförrådet kring det material som finns i köket. Detta kan vi koppla till Calderon som skriver i sin avhandling att pedagoger bör skapa en lärandemiljö där barnen bland annat kan uttrycka sina idéer och åsikter (Calderon 2006 s.19).

## **7.2 Metoddiskussion**

Vår tanke med metoden utgick från att vi ville få tydliga svar av och information från informanterna. Våra semistrukturerade intervjuer utgick från att vi ville ha svar som skulle vara av betydelse för vår studie då vi främst ville ta del av deras erfarenheter. Baktanken till detta var att ta del av olika erfarenheter och kompetenser från både barnskötare och förskollärare som arbetar på helt flerspråkiga förskolor och de som arbetar på mindre eller inte alls flerspråkiga förskolor. Vi använde oss av den kvalitativa metoden då vi ville ha tydliga svar utan att vi som intervjupersoner ska ha påverkan på pedagogernas svar. Genom denna metod formulerade vi öppna frågor för att följdfrågor skulle kunna ställas om det fanns behov för det. De frågor som formulerades var utifrån vårt syfte med studien samt våra frågeställningar.



Genom att använda en kvalitativ metod med semistrukturerade frågor anser vi att de kunskaper vi fått ta del av och tankar har varit betydelsefulla för den empiri som samlats in. Intervjuerna spelades in under processens gång med hjälp av en diktafon. Detta för att säkerställa intervjuerna samt underlätta för vår transkribering. Diktafonen möjliggjorde att vi kunde gå tillbaka till intervjuerna och lyssna för att inte missa viktig information under transkribering. Den kritiska granskningen gentemot metoden skulle kunna vara att det tar tid att granska materialet då det kan vara tidskrävande både för oss och för deltagarna i vår studie. Vi intervjuade enbart pedagoger som var medvetna om hur arbetet sker kring flerspråkiga barns språkutveckling. Däremot var de flesta vi intervjuade förskollärare, då blir det svårare för vår del att se om det hade kunnat finnas olikheter i svaren beroende på om fler barnskötare hade velat delta i studien.

### **7.3 Förslag på vidare forskning**

Genom att genomföra vidare intervjuer i större utsträckning och bredare vidd hade studien kunnat upplevas som mer trovärdig då fler informanter delger hur deras verksamhet ser ut i olika delar av landet. Den slutsats vi kom fram till var att det finns forskning kring det ämne vi valt att studera. Ämnet är brett och har utrymme att studeras genom olika perspektiv och synvinklar. Ett förslag på vidare forskning som uppkom under en intervju kan vara hur pedagogerna i förskolan arbetat med ett interkulturellt arbetssätt eller förhållningssätt i verksamheten. Fortsatt arbete för denna studie hade även kunnat vara att intervju fler individer som har samhörighet med förskolan som exempelvis vårdnadshavare, rektorer, specialpedagoger för att få en bredare inblick på ämnet.

## 8. Slutsats

Slutsatsen som vi drar av denna studie är att pedagogernas medvetenhet, förhållningssätt, kompetenser och förutsättningar är avgörande för flerspråkiga barns språkutveckling i förskolan. Språkutvecklingen för flerspråkiga barn är betydelsefull och processen påverkas av olika faktorer. Det är av stor vikt att pedagogerna är utbildade kring flerspråkigheten för att förskolan ska kunna vara likvärdig för alla barn. I en likvärdig förskola innebär det även anpassa undervisning och en stimulerande miljö för barnen oavsett förutsättningar och tidigare erfarenheter av det svenska språket. En slutsats vi kan dra utifrån det resultat som framkommit av intervjuerna är att flerspråkighet inte ska ses som ett hinder, snarare en förutsättning och något positivt. Aktiviteter som sång, ramsor, högläsning sågs som värdefulla när det sker genom sociala interaktioner med både pedagoger och barn. Avslutningsvis, utifrån den samlade empirin av intervjuer och forskning kan vi dra slutsatsen att flerspråkighet för mesta dels har en positiv påverkan på barns språkutveckling.

# Referenslista

Brinkmann, S. & Kvale, S. (2014) Den kvalitativa forskningsintervjun. 3 uppl. Lund: Studentlitteratur AB

Calderon, L. (2006) Komma till tals - Flerspråkiga barn i förskolan. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling

Kultti, A. (2012) *Flerspråkiga barn i förskolan: Villkor för deltagande och lärande*. Akademisk avhandling, Göteborgs universitet. Tillgänglig på internet: [https://gupea.ub.gu.se/bitstream/handle/2077/29219/gupea\\_2077\\_29219\\_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://gupea.ub.gu.se/bitstream/handle/2077/29219/gupea_2077_29219_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y) Hämtad 2024-09-20

Nicoladis, E. & Genesee, F. (1997) *Language Development in Preschool Bilingual Children*. Akademisk avhandling. Boston University & University of California, Davis. Tillgänglig på internet: [Language Development in Preschool Bilingual Children Canadian Journal of Speech-Language Pathology and Audiology](https://www.cjslpa.ca/download/Nicoladis_Gen...) [https://www.cjslpa.ca > download > Nicoladis\\_Gen...](https://www.cjslpa.ca/download/Nicoladis_Gen...) Hämtad 2024-10-01

Patel, R. & Davidsson, B. (2019). *Forskningsmetodikens grunder: Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. 5 uppl. Lund: Studentlitteratur

Skans, A. (2011) *En flerspråkig förskolas didaktik i praktiken*. Licentiatavhandling Malmö: Malmö högskola, 2011. Tillgänglig på internet: [DiVA - Sökresultat \(diva-portal.org\)](https://diva-portal.org) Hämtad 2024-09-02

Skolinspektionen (2017) *Förskolans arbete med flerspråkiga barns språkutveckling*. Tillgänglig på internet: [rapport-forskolans-arbete-med-flersprakiga-barns-sprakutveckling-uppdaterad-version.pdf \(skolinspektionen.se\)](https://skolinspektionen.se/rapport-forskolans-arbete-med-flersprakiga-barns-sprakutveckling-uppdaterad-version.pdf) Hämtad 2024-09-01

Skollagen (SFS 2010:800) Stockholm: Utbildningsdepartementet. Tillgänglig på internet : [https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800\\_sfs-2010-800/](https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800/) Hämtad 2024-09-25

Skolverket. (2024) *Utbildning för barn i förskola med annat modersmål än svenska*. Stockholm: Skolverket. Tillgänglig på internet: [Mottagande och utbildning i förskolan - Skolverket](#) Hämtad 2024-09-01

Skolverket. (2019) *Mångfald i förskola ställer krav på den pedagogiska kompetensen*. Stockholm: Skolverket. Tillgänglig på internet: [Mångfald i förskolan ställer krav på den pedagogiska kompetensen - Skolverket](#) Hämtad 2024-09-01

Skolverket (2018) *Läroplan för förskolan (Lpfö 18)*. Stockholm: Skolverket. Tillgänglig på internet: <https://www.skolverket.se/undervisning/forskolan/laroplan-for-forskolan/laroplan-lpfo-18-for-forskolan> Hämtad 2024-09-10

Smidt, S. (2011). *Vygotskij och de små och yngre barnens lärande*. Lund: Studentlitteratur.

Strandberg, L. (2015). *Vygotskij, barnen och jag*. Johanneshov: MTM

Svensson, A. (2012) *Med alla barn i fokus om förskolans roll i flerspråkiga barns språkutveckling*. Paideia. Tillgänglig på internet: [Med alla barn i fokus : om förskolans roll i flerspråkiga barns språkutveckling \(diva-portal.org\)](#) Hämtad 2024-09-02

Säljö, R. (2010) *Lärande i praktiken - Ett sociokulturellt perspektiv*. 2 uppl. Stockholm: Norstedts

Vetenskapsrådet (2002) *Forskningsetiska principer inom humanistisk samhällsvetenskaplig forskning*. Tillgänglig på internet: [Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning \(vr.se\)](#) Hämtad 2024-09-05

Vygotskij, L. (2001). *Tänkande och språk*. Göteborg: Daidalos

# Bilagor

## Bilaga 1 - Frågeformulär

### Intervjufrågor

#### Inledningsfrågor:

- Vill du berätta lite kort om avdelningen du arbetar på? (ålder på barnen, hur många barn går på avdelningen, hur många pedagoger arbetar på avdelningen, hur många barn respektive pedagoger är flerspråkiga på avdelningen?)
- Vilket år tog du examen?
- Hur gammal är du?

#### Huvudfrågor:

- Vad innebär flerspråkighet för dig?
- Vilka metoder och material använder ni i ert arbete med flerspråkiga barn?
- Vilka utmaningar möter ni i verksamheten i arbetet med flerspråkiga barns språkutveckling?
- Anpassar ni den pedagogiska miljön för att främja språkutvecklingen? Om ja, hur? Om nej, hur kommer det sig?
- Vad använder ni för hjälpmedel i till exempel undervisningen för att inkludera alla barn?
- Vad påverkar valet av innehåll i din undervisning?
- Berätta om en specifik situation där du mött en utmaning inom undervisningen med flerspråkighet.

#### Avslut:

- Hur tror du att arbetet för flerspråkiga barn kommer att utvecklas i framtiden och vad tror du det kan ha för påverkan på barnen?
- Har du något du vill ta upp som inte framkommit i intervjun?

(Kring metod, hur arbetar ni om ingen kan barnets modersmål, har ni några metoder eller sätt eller hjälpmedel som ni använder)?

## Bilaga 2 - Samtyckesblankett



*På förskolläraryrket vid Malmö universitet skriver studenterna ett examensarbete på sjunde terminen. I detta arbete ingår att göra en egen vetenskaplig studie, utifrån en fråga som kommit att engagera studenterna under utbildningens gång. Till studien samlas ofta material in vid förskolor, i form av t.ex. intervjuer och observationer. Examensarbetet motsvarar 15 högskolepoäng, och utförs under totalt 10 veckor. När examensarbetet blivit godkänt publiceras det i Malmö universitets databas DIVA (<http://mau.diva-portal.org/smash/search.jsf?language=s&dsid=4868>)*

Datum 2024-09-05

### Samtycke till medverkan i studentprojekt

Hej! Våra namn är Evelina Pipic och Jovana Stevanovska. Vi studerar på Malmö Universitet och läser förskolläraryrket. Vi läser sista terminen på programmet, termin 7, och förväntas ta examen i januari 2025

Vi skriver vår kandidatuppsats om flerspråkighet i förskolan. Syftet med studien är att undersöka pedagogernas uppfattning av flerspråkighet i förskolan och hur de stödjer flerspråkiga barn i deras språkutveckling. Materialinsamlingen kommer bestå av kvalitativa intervjuer som kommer ske genom ett personligt möte där rösterna tas upp genom en diktafon. Intervjun kommer att spelas in genom din tillåtelse och beräknas ta ungefär 30 minuter. De personuppgifter vi ämnar samla in är enbart ålder. I studien kommer sex personer intervjuas, både förskollärare och barnskötare då båda yrkestitlar arbetar gemensamt med barnen och för läroplanens mål.

Allt insamlat material och personuppgifter kommer att lagras på Malmö Universitets server under examensarbetets gång. Samtyckesblanketterna förvaras oåtkomligt på Malmö Universitet kommer raderas tillsammans med material efter ett halvår från det att examensarbetet är godkänt. De personer som kommer få tillgång till det insamlade materialet är vi, författare, vår handledare Susanne Waldén samt vår examinator. Samtycket kan återkallas när som helst och du som respondent har rätt att avbryta din medverkan när du vill utan konsekvenser. Din medverkan är och förblir anonym. Det insamlade materialet används enbart i syfte för den aktuella studien.

.....  
Studentens underskrift och namnförtydligande

Kontaktuppgifter till student (tfn nr, e-mail):

[Evelina.k.larsson@gmail.com](mailto:Evelina.k.larsson@gmail.com)

Stevanovskaj@yahoo.com

---

Ansvarig handledare på Malmö universitet:

Susanne Waldén

Walden.susanne@mau.se

---

Kursansvarig på Malmö universitet:

Sara Berglund

Sara.berglund@mau.se

---

Kontaktuppgifter Malmö universitet:

[www.mah.se](http://www.mah.se)

040-665 70 00

## *Information om Malmö universitets behandling av personuppgifter*

<b>Personuppgiftsansvarig</b>	Malmö universitet
<b>Dataskyddsbud</b>	<a href="mailto:dataskyddsbud@mau.se">dataskyddsbud@mau.se</a>
<b>Typ av personuppgifter</b>	Namn, anteckning av lärandesituation, bild och/eller filmklipp samt ditt samtycke till att Malmö universitet behandlar dessa personuppgifter.
<b>Ändamål med behandlingen</b>	För att möjliggöra undervisnings- och examinationssituationer i förskolemiljö för studenter vid Malmö universitets förskolläraryr utbildning.
<b>Rättslig grund för behandling</b>	Ditt samtycke.
<b>Mottagare</b>	Personuppgifterna kommer endast användas i utbildningssyfte inom ramen för Förskolläraryrprogrammet vid Malmö universitet och kommer inte att spridas vidare till någon annan mottagare.
<b>Lagringstid</b>	Malmö universitet kommer spara dina personuppgifter så länge de behövs för ovan angivet ändamål eller till dess att du återkallar ditt samtycke. Efter genomförd kurs/program kommer personuppgifterna att raderas. Malmö universitet kan dock i vissa fall bli skyldiga att arkivera och spara personuppgifter enligt Arkivlagen och Riksarkivets föreskrifter.
<b>Dina rättigheter</b>	Du har rätt att kontakta Malmö universitet för att 1) få information om vilka uppgifter Malmö universitet har om dig och 2) begära rättelse av dina uppgifter. Vidare, och under de förutsättningar som närmare anges i dataskyddslagstiftningen, har du rätt att 3) begära radering av dina uppgifter, 4) begära en överföring av dina uppgifter (dataportabilitet), eller 5) begära att Malmö universitet begränsar behandlingen av dina uppgifter. När Malmö universitet behandlar personuppgifter med stöd av ditt samtycke, har du rätt att när som helst återkalla ditt samtycke genom skriftligt meddelande till Malmö universitet. Du har rätt att inge klagomål om Malmö universitets behandling av dina personuppgifter genom att kontakta Datatillsyningsmyndigheten, Box 8114, 104 20 Stockholm.





## Samtycke

**Härmed samtycker jag till att medverka i ovan beskrivna studentprojekt, samt bekräftar att jag har tagit del av informationen om Malmö universitets behandling av personuppgifter.**

Namnteckning: .....

Namnförtydligande:.....

Dagens datum: .....